

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 29.4.2020 VARELY/1886/2020

Asia: Suomen Hyötytuuli Oy:n Tahkoluodon merituulipuiston laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Pori

Suomen Hyötytuuli Oy suunnittelee Tahkoluodon merituulipuiston laajentamista. Tarkastelussa on esillä kaksi toteutusvaihtoehtoa. Vaihtoehdossa 1 (VE1) suunnittelualan pinta-ala on 128 km² ja sille sijoitettaisiin korkeintaan 40 tuulivoimalaa, joiden maksimikorkeus olisi 300 metriä. Vaihtoehdossa 2 (VE2) suunnittelualan pinta-ala on 135 km². Alue pitäisi sisällään sekä VE1:n mukaisen alueen että erillisen pienemmän alueen sen koillispuolella. VE2 sisältää korkeintaan 45 tuulivoimalaa, joiden enimmäiskorkeus on 300 metriä. Voimaloiden yksikköteho olisi noin 11-16 MW. Voimaloiden välinen etäisyys olisi vähintään 1 kilometri, mutta pääosin 1,5-2 kilometriä. Sähkönsiirto toteutettaisiin kummassakin vaihtoehdossa joko merikaapelein Tahkoluotoon tai erillisen merisähköaseman kautta ja liitettäisiin olemassa olevaan voimajohtoon Tahkoluodossa. Rinnan YVA-menettelyn kanssa laaditaan myös Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen osayleiskaavaa.

Tahkoluodon merituulipuiston laajennushanke liittyy maiseman osalta läheisesti useisiin rannikolle sijoittuviin tuulivoimahankkeisiin (esim. Merikarvian Köörttilän ja Ahlaisten Lammin tuulivoimahankkeet) sekä olemassa oleviin tuulivoimapuistoihin (Tahkoluodon merituulipuisto ja Perittoonkorven tuulivoimapuisto sekä Meri-Porin pienemmät tuulivoimalakokonaisuudet).

Satakunnan Museo ottaa tässä lausunnossa kantaa merituulipuiston vaikutusten arviointiin vain maiseman ja kulttuuriympäristön osalta. Museovirasto arvioi suunnittelun vaikutusten arvioinnin riittävyttä vedenalaiseen kulttuuriperinnön osalta.

Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen YVA-menettelystä on järjestetty ennakkoneuvottelu 3.4.2020. Neuvottelussa Satakunnan Museo totesi kulttuuriympäristöä koskevien lähtötietojen löytyvän pääosin jo Tahkoluodon merituulipuiston ensimmäisen vaiheen YVA-selostuksesta ja kaipaavan vain päivitystä sen jälkeen tehtyjen selvitysten sekä maakuntakaavoituksen osalta. Johtuen nyt suunniteltavien voimaloiden ennen näkemättömän suuresta korkeudesta, museo näki ongelmana valtakunnallisen ohjeistuksen

jälkeenjääneisyyden tuulivoimaloiden maisemavaikutusten arvioinnissa (*Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Suomen ympäristö 1/2016*). Viimeisimmän oppaan laatimisen aikaan suurimpien voimaloiden kokonaiskorkeus oli noin 200 metriä. Etäisyystarkasteluissa tuleekin huomioida korkeampien voimaloiden todelliset vaikutusalueet ja vaikutusten merkittävyys. Edelleen museo painotti havainnekuvien ottopisteiden valinnan merkitystä ja kehotti huomioimaan myös voimaloiden pimeänäikaisia vaikutuksia kulttuuriympäristön elinvoimaisena säilymisen kannalta. Lisäksi museo kehotti lähettämään ajatellun asukaskyselyn myös muille vesilläliikkujille esim. veneilyseurojen välityksellä.

Satakunnan Museon kannanotto YVA-ohjelmaan

Satakunnan rannikon maisema ja arvokkaat kulttuuriympäristöt

Hankealueen läheisyydessä Porissa ja Merikarvialla on suuri joukko valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ja maisema-alueita, jotka on käsitelty YVA-ohjelman kappaleessa 5.3.2. Kappale on varsin sekava ja sitä on syytä jäsentää uudelleen YVA-selostuksessa. Vaikutusalueella on monia kulttuuriympäristöjä, joissa on sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittäviä osia (esim. Merikarvialla Alakylä sekä Köörttilä ja Peippu, Porissa Ahlainen ja Kellahti). Nämä kulttuuriympäristöt olisi hyvä käsitellä kukin yhtenä kokonaisuutena ja todeta niiden eriarvoiset osat ja huomioida mahdolliset painotukset alueen kuvauksessa. Vaikutusalueelle sijoittuvat kaksi erittäin laajaa, valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, Ahlaisten kulttuurimaisema ja Yyterin maisemanähtävyys sekä ehdotettu uusi Kokemäenjoenlaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on kuitenkin syytä käsitellä omina kokonaisuuksinaan huolimatta osittaisesta päällekkäisyydestä muiden arvokkaiden kulttuuriympäristöjen kanssa. YVA-selostuksen arviointiosassa tulee sanallisesti arvioida Tahkolodon merituulipuiston laajennuksen vaikutuksia kuhunkin kulttuuriympäristöön erikseen.

Vaihemaakuntakaava 1

Tahkoluodon merituulipuiston alue on osoitettu Satakunnan maakuntakaavassa (ympäristöministeriö vahvistanut 30.11.2011). Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alue ei kuitenkaan kata kuin pienen osan Tahkoluodon merituulipuiston laajennusalueesta. Satakunnan Museo pitää tätä maisemavaikutusten kannalta ongelmallisena. Aluetta ei ole arvioitu suhteessa muihin Satakunnan rannikon tuulivoimaloiden alueisiin. Tätä ristiriitaa ei myöskään ole käsitelty YVA-ohjelmassa. Maakuntakaavatilanne on ainoastaan esitelty. Satakunnan Museo katsoo, että ratkaisu tuleekin perustella huolella YVA-selostuksessa.

Vaikutusten arviointi

YVA-ohjelman kappaleessa 6.2. käsitellään tarkasteltavan alueen laajuutta, joka on maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten osalta määritelty noin 25 kilometriksi. Lisäksi on todettu, että tarkastelualueella on myös mahdollista laajentaa. Satakunnan Museo pitää tarkasteltavaa aluetta riittävänä. Suuret voimat saattavat paikoin näkyä kauemmas, mutta tuskin enää hallitsevat maisemaa.

Kappaleessa 6.6 käsitellään toteutettavaa maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointia. Arvioinnin pohjana tulee olemaan näkymäalueanalyysi, jonka perusteella valokuvasoitteita on tarkoitus laatia 3 kappaletta, mitä museo ei pidä riittävänä määränä. Valokuvasoitteita tulee laatia näkymäalueanalyysin pohjalta sekä rannikolta että mereltä tarkasteluna riittävä määrä. Tarkastelupisteitä valittaessa tulee huomioida myös alueen monien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset, jotka tulevat näkyviin Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen osalta ainakin merituulipuiston ja rannikon tuulipuistojen välisessä merimaisemassa, jossa maiseman muutos tulee olemaan huomattava tuulivoimaloiden näkyessä paikoin merellä liikkujille samanaikaisesti monessa eri suunnassa. Valokuvasoitteita tehtäessä on syytä käyttää nk. normaaliobjektiveja eli kuvien tulee olla ihmissilmään nähden mahdollisimman totuudenmukaisia. Lisäksi vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöihin tulee arvioida sanallisesti, kuten YVA-ohjelmassa on ilmoitettu tehtävänkin.

Päiväaikaisten maisemavaikutusten ohella lentoeste- ja huomiovalojen vaikutuksia pimeään aikaan maisemaan tulee arvioida lähinnä alueella asuvien ja lomailevien kannalta. Pimeänaikaisten vaikutusten arviointi voi olla sanallista.

Kappaleessa 6.14 käsitellään vaikutuksia mm. alueen virkistyskäyttöön. Museo pitää hyvänä ohjelmassa esitettyä asukaskyselyä ja suosittelee kyselyn tekemistä myös alueella toimiville veneilyseuroille, joihin kuuluu pursiseurojen ohella myös melontaseuroja. YVA-ohjelman ympäristön nyytilaa kuvaavassa kappaleessa 5. sivulla 36 käsitellään alueen virkistyskäyttöä, mutta lähinnä saarien ja rannikon osalta. Virkistyskäytön osalta tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös veneily ja vesillä liikkuminen. Maisemaa tarkastellaan saarien ja rannikon ohella myös mereltä.

YVA-ohjelman lähteissä ei mainita lainkaan vuonna 2014 valmistunutta Satakuntaa koskevaa maisema-alueiden inventointia (Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotus Satakunnan ja Varsinais-Suomen arvokkaiksi maisema-alueiksi 2014. Jenny Alatalo, Marie Nyman. Elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskus. Raportteja 75/2014.). Museo kehottaa huomioimaan kyseisen raportin YVA-selostusta laadittaessa.

Seurantaryhmä

Koska Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksella tulisi olemaan huomattavia vaikutuksia Satakunnan rannikon ja merialueen maisemaan sekä arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin, ilmoittaa Satakunnan Museo halukkuutensa osallistua myös perustettavan seurantaryhmän työskentelyyn.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Juhani Ruohonen

Tutkija Liisa Nummelin

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Niina Uusi-Seppä, Susanna Roslöf, Anne Nummela
Museovirasto/kirjaamo, Maija Matikka

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä